

Valvontaohjelma

Dnro V/25427/2024

pp.kk.2024

Valtakunnallinen terveyden- suojelun valvontaohjelma vuosille 2025–2028 **LUONNOS**

Valvira

Sosiaali- ja terveysalan
lupa- ja valvontavirasto

Kuvailulehti

Julkaisun nimi Valtakunnallinen terveydensuojelun valvontaohjelma vuosille 2025–2028

Julkaisija Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira

Julkaisun päivämäärä pp.kk.2024

Dnro V/25427/2024

Tiivistelmä

Valvira on valmistellut valtakunnallisen terveydensuojelun valvontaohjelman vuosille 2025–2028. Valvontaohjelmalla ohjataan kuntien terveydensuojelun valvontaa. Ohjelman tavoitteena on yhtenäistää valvontakäytäntöjä valtakunnallisesti sekä turvata ihmisille terveellinen elinympäristö.

Avainsanat (asiasanat) valvontaohjelma, valvontasuunnitelma, terveydensuojelu, suunnitelmallinen valvonta

Sisällys

	Yleistä	4
1	Toimintaympäristö	5
1.1	Terveydensuojelulain kokonaisuudistus	5
1.2	Varautuminen	6
1.3	Valvontatiedon hyödyntäminen	6
1.4	Muutokset Valviran ohjeissa	7
2	Valvontasuunnitelman sisältö	8
2.1	Tarkastus	8
2.2	Ilmoitusvelvollisuus	9
2.3	Näytteenotto ja tutkiminen	12
2.4	Muut valvonnan ja toiminnan muodot	14
2.5	Valvontasuunnitelman toteutumisen arviointi ja raportointi	15
3	Terveydensuojelun painopisteet	16
3.1	Talousvesivalvonnan uudet sisällöt	17
3.2	Osaaminen ja paikalliset tarpeet viranomaisvalvonnassa	19
3.3	Valmius ja varautuminen terveydensuojelussa	20
4	Valvontaohjelmakauden arviointi	22
5	Suunnitelmallisen säännöllisen valvonnan kohdetyypit	23

Yleistä

Valtakunnallinen terveydensuojelun valvontaohjelma perustuu terveydensuojelulakiin (763/1994, 4 a §) sekä ympäristöterveydenhuollon yhteiseen valtakunnalliseen valvontaohjelmaan ja siinä sovittuihin yhteisiin tavoitteisiin. Kuntien ympäristöterveydenhuollon valvontayksiköt soveltavat tätä valvontaohjelmaa laatiessaan terveydensuojelun valvontasuunnitelmat. Aluehallintovirastot valvovat, ohjaavat ja arvioivat kuntien toimeenpanemaa terveydensuojelua alueellaan.

Valtakunnallisen terveydensuojelun valvontaohjelman tavoitteena on

- yhtenäistää valvontakäytäntöjä koko maassa ja saattaa toiminnanharjoittajat yhdenvertaiseen asemaan valvonnan tiheyden ja laadun osalta, paikallista riskinarviointia unohtamatta, sekä
- valvontaa suuntaavien painopisteiden avulla kohdistaa valvontaresursit tehokkaasti ja suunnitelmallisesti edistämään elinympäristön terveellisyttä.

Valvontaohjelma on terveydensuojelulain mukaan tarkistettava tarvittaessa. Esimerkiksi lainsäädännön tai valvonnan toimintakentän muutokset voivat aiheuttaa tarpeen valvontaohjelman tarkistamiseen.

1 Toimintaympäristö

Terveydensuojelulain tavoitteena on suojella ihmisen terveyttä mm. huomioimalla terveydensuojelu yhteiskunnan eri toimintoja suunniteltaessa. Terveydensuojeluun kuuluu terveyshaittojen ennalta ehkäisy ja todettujen haittojen poistaminen tai vähentäminen. Terveyshaittoja voi syntyä esimerkiksi talousveden ja uimaveden laadusta, puutteellisesta hygieniasta sekä asuntojen, koulujen ja julkisten tilojen sisäilman laadun seurauksena. Terveydensuojelua koskeva toimintaympäristö on muutoksessa ja terveydensuojelulla tulisi olla valmiutta myös tarkastella uusia, esimerkiksi ilmastonmuutoksen ja pandemioiden kautta mahdollisesti kehittyviä riskejä. Nähtävissä on mm. pitkittyneisiin hellejaksoihin liittyvien haitallisten terveysvaikutusten lisääntyminen erityisesti herkissä väestöryhmissä.

1.1 Terveydensuojelulain kokonaisuudistus

Terveydensuojelulaki on kaikista ympäristöterveydenhuollon erityislaeista vanhin. Se on tullut voimaan vuonna 1995, jolloin perustusosoikeussäätely koostui neljästä eri perustuslain tasoisesta laista ja hallintomenettelyistäkin säädettiin kolmessa eri laissa. Sitten voimaan tulleet hallintolaki ja Suomen perustuslaki sekä laajentunut EU-säätely, ovat osaltaan olleet vaikuttamassa terveydensuojelulain muutostarpeisiin. Muutoksia onkin tehty tähän mennessä jo 39 kertaa, joiden seurauksena lain rakenne ja sisältö ovat muuttuneet osin hajanaisiksi.

Sosiaali- ja terveysministeriö on käynnistänyt uudistuksen asettamalla terveydensuojelulain kokonaisuudistushankkeesta vastaavan ohjausryhmän 25.1.2024. Ohjausryhmän toimikausi päättyy 30.4.2027. Uudistuksen myötä terveydensuojelulaissa on tarkoituksena säätää kattavammin muun muassa viranomaisvalvonnasta ja hallintomenettelyistä sekä viranomaisten käyttämistä tietojärjestelmistä. Uudistuksessa myös täsmennetään laissa säädetyt asiantuntijoiden pätevyysvaatimuksia ja eri viranomaisten välisiä toimivaltuuksia. Lisäksi häiriötilanteita ja varautumista koskevia pykälä tarkastellaan ja tarvittaessa selkeytetään. Uudistuksessa tarkastellaan laajemminkin säädösten toimivuutta ja ajantasaisuutta. Samalla kokonaisuudistuksen tavoitteena on muuttaa lakia siten, että se vastaisi ympäristöterveydenhuollon sektorin muuta lainsäädäntöä.

Terveysturvallisuuden kokonaisuudistuksen vuoksi terveydensuojelun valtakunnallisessa valvontaohjelmassa vuosille 2025–2028 ei tässä vaiheessa tehdä laajakantoisia muutoksia linjauksiin tai valvontakäytäntöihin.

1.2 Varautuminen

Tällä hallituskaudella hallitusohjelmassa kiinnitetään erityistä huomiota valmiuden, varautumisen ja hallinnon resilienssin kysymyksiin. Muun muassa sota Ukrainassa, COVID-19-pandemia, kiristyneet maailmanpolitiikan jännitteet ja ilmastonmuutoksen eteneminen korostavat varautumisen merkitystä. Varautumisen painottaminen koskee myös terveydensuojelua, jossa varautuminen on tarpeen nähdä myös laajemman resilienssin kautta toimina, joilla turvataan viranomaistoiminta eri tavoin poikkeavissa olosuhteissa. Valmiussuunnitelmien ajantasaisuus on syytä tarkistaa ja varmistaa niiden toimivuus harjoituksissa.

1.3 Valvontatiedon hyödyntäminen

Ympäristöterveydenhuollon keskitetty toiminnanohjaus- ja tiedonhallintajärjestelmä Vati on varsinaisten kehityshankkeidensa jälkeen siirtynyt ylläpito- ja erilliskehitysvaiheeseen. Valvira on 19.12.2023 antanut ohjauskirjeen (dnro V/40564/2023) ympäristöterveydenhuollon valvontaa koskevien tietojen toimittamisesta, laboratorioden tulosten siirtoon käyttämästä tietojärjestelmästä sekä paikkatietoaineistojen toimittamisesta. Kirjeessä Valvira ohjaa valvontayksiköitä ja laboratorioita käyttämään Vatia terveydensuojelulaissa tarkoitettujen tietojen kirjaamiseen. Tiedot on tärkeää kirjata Vatiin ajantasaisesti ja oikein, jotta ne ovat valvontayksikön käytettävissä ja raportoituvat oikein.

Vatin raportointiominaisuudet ovat kehittyneet ja järjestelmään kertynyt valvontatieto on pääsääntöisesti laadultaan riittävän tarkkaa. Valvontaohjelmakauden aikana valvontayksiköissä on hyvä kehittää valvontatiedon käyttämistä yhä enemmän suunnittelussa ja toiminnan riskinarvioinnissa. Valvontaohjelmakauden aikana riskien arviointia tehdään yhä enemmän kohdekohtaisesti eli arvioimalla kunkin valvontakohteen riskit. Riskinarvioinnin perusteella voidaan valvontaa suunnata suurimman riskin kohteisiin. Kohdekohtaisessa riskinarvioinnissa voidaan ottaa huomioon toimijan toiminta eli esimerkiksi vähentää valvontaa valveutuneilta toimijoilta, joiden tilat ja prosessit ovat kunnossa.

1.4 Muutokset Valviran ohjeissa

Muutoksia Valviran ohjeissa:

- [Talousvesisäännösten soveltamisohje \(osat I ja II liitteineen\)](#), 8.3.2024 (Valvira.fi)
- [Ohje asunnon terveyshaittaepäilyn käsittelyyn viranomaisessa](#), 11.1.2024 (Valvira.fi)
- [Terveystensuojelulain mukaisissa tutkimuksissa käytettävät menetelmät – Ohje terveystensuojelulain mukaisia tutkimuksia tekeville laboratorioille](#), 20.10.2023 (Valvira.fi)
- [Terveystensuojelulain mukainen perusmaksuvelvollisuus](#), 12.6.2023 (Valvira.fi)
- [Terveystensuojelulain 13 §:n mukaisen ilmoitusvelvollisuuden soveltamisohje](#), 12.5.2023 (Valvira.fi)
- [Vedenjakelualueiden paikkatietoaineistot ja niiden toimittaminen](#), 17.10.2023 (Valvira.fi)
- [Rakennusten vesilaitteistojen legionellabakteerin ja lyijyn riskinarviointi ja riskienhallinta liitteineen](#), 16.1.2023 (Valvira.fi)

2 Valvontasuunnitelman sisältö

Kunnan terveydensuojelun valvontasuunnitelman laatimista ohjaavat terveydensuojelulaki ja valtakunnallinen terveydensuojelun valvontaohjelma. Kunnan tulee laatia ja hyväksyä säännöllistä valvontaa koskeva terveydensuojelun valvontasuunnitelma, jossa otetaan huomioon terveydensuojelun valtakunnallinen valvontaohjelma paikallisten tarpeiden mukaisesti (TsL 6 §).

Valvontasuunnitelmassa kuvattavia asioita ovat säännölliset tarkastukset, risinarviointi, näytteenotto ja muut valvontakeinot sekä valvontasuunnitelman toteutumisen arviointi. Valvontasuunnitelmissa on tärkeää käsitellä suunnitelmallisen säännöllisen tarkastustoiminnan lisäksi myös muuta valvontaa sekä muita terveydensuojelutehtäviä. Säännöllisen kohdevalvonnan lisäksi esimerkiksi asuntojen ja muiden oleskelutilojen terveystarpeiden käsittely on merkittävä ja aikaa vievä tehtävä. Muita kuvattavia asioita ovat muun muassa erilaiset säännöllisesti toistuvat viranomaislausunnot ja valvontaohjelman painopisteiden edistämiseksi tehdyt toimet. Suunnitelmassa kuvataan myös laajemmat vuoden aikana tehtävät toimet, kuten häiriötilannesuunnitelmien päivittäminen ja yhteensovittaminen sekä häiriötilanteiden harjoittelu.

2.1 Tarkastus

Säännöllinen valvonta on prosessi, johon tarkastus kuuluu yhtenä keskeisenä valvontatoimena. Valvontasuunnitelmaan kirjataan säännöllisen valvonnan tarkastuksen tavoite ja sisältö vähintään valvontakohdetyypeittäin. Tarkastusten määrittelyssä tuodaan esille, minkä lain perusteella tarkastuksia tehdään ja mitä kokonaisuuksia tarkastuksilla tarkastetaan (esitys kohdetyypeittäin tai kohteittain). Tämä on tärkeää, koska kohteeseen voi kohdistua usean eri ympäristöterveydenhuollon lain mukaista valvontaa. Asiakirjatarkastukset ovat osa valvonnan prosessia.

Asiakirjatarkastuksella tarkoitetaan tarkastusta, jonka terveydensuojelun valvoja tekee tarkastelemalla valvontakohteen tietoja muualla kuin valvontakohteeseen kuuluvassa tilassa. Asiakirjatarkastus voidaan tehdä tilanteissa, joissa tarkastus ei edellytä tarkastuskohteen olosuhteiden havainnointia eikä valvontakohteessa paikan päällä käymisellä saada lisäarvoa asian selvittämiseen tai valvontakohdetta ei voida tarkastaa kohteessa käymällä. Asiakirjatarkastus voidaan tehdä myös silloin, kun valvontaa on tarkoituksenmukaista suunnata asiakirjojen pohjalta toteutettavaksi. Näin voi olla esimerkiksi

tilanteessa, jossa kohteen tilat on äskettäin tehdyssä fyysisessä tarkastuksessa todettu asianmukaisiksi. Asiakirjatarkastuksen tulisi kohdistua tiettyä asiaa tai asiakokonaisuutta koskevan yksiselitteisen tiedon selvittämiseen. Asiakirjatarkastuksia ovat esimerkiksi kotirauhan piirissä olevan ilmoitusvelvollisen toiminnan toiminnanharjoittajan antaman selvityksen tarkistaminen. Asiakirjatarkastuksilla ei kuitenkaan tarkoiteta esimerkiksi viranomaisen antamaa ohjausta ja neuvontaa tai lausuntojen antamista, eikä esimerkiksi asu-
misterveyteen liittyvää terveyshaittaepäilyä voida lähtökohtaisesti selvittää pelkällä asiakirjatarkastuksella. Asiakirjatarkastuksesta laaditaan tarkastuskertomus.

Terveydensuojelulain mukaisen tarkastuksen tavoitteena on viime kädessä selvittää, aiheutuuko toiminnasta terveyshaittaa tai esiintyykö tarkastuskohhteessa sellaisia tekijöitä ja olosuhteita, joiden vuoksi terveyshaitta voi syntyä. Mikäli tarkastuksella todetaan puutteita toiminnassa tai olosuhteissa, antaa terveydensuojeluviranomainen tarpeelliset ohjeet, toimenpidekehotukset tai määräykset.

Moniin terveydensuojeluvalvonnan kohteisiin (esim. koulut) kohdistuu myös muiden viranomaisten suorittamaa valvontaa. Valvontatoiminnan kehittämiseksi ja tehostamiseksi on suositeltavaa tehdä yhteistarkastuksia. Yhteistarkastusten lisäksi myös muu tiedonvaihto eri viranomaisten kesken on tärkeää.

Tarkastuksesta on aina laadittava tarkastuskertomus, joka täyttää sille asetetut vaatimukset ja jossa huomioidaan muun muassa toimialakohtaiset ohjeet. Vati-järjestelmässä on käytettävissä vakioidut tarkastuslomakkeet suunnitelmallisen valvonnan kohteille. Tarkastuslomakkeiden käytöllä yhtenäistetään valvontaa valtakunnallisesti ja niiden käytöstä muodostuu systemaattista tietoa valvonnan kohdentumisesta ja tuloksista.

2.2 Ilmoitusvelvollisuus

Lähtökohtaisesti terveydensuojelulain mukaiset toiminnot ovat ilmoitusvelvollisia. Poikkeuksena ovat terveydensuojelulain 18 §:n mukaiset talousvettä toimittavat laitokset, jotka edellyttävät hyväksyntää. Asia on kuvattu tarkemmin Valviran talousvesisäännösten soveltamisohjeen osassa 1.

Terveysuojelulain 13 §:n mukaiset toiminnot ovat ilmoituksenvaraisia ja kuuluvat pääsääntöisesti suunnitelmallisen valvonnan piiriin. Terveysuojeluviranomaisella on aina mahdollisuus oman harkintansa ja riskinarvioinnin perusteella pyytää ilmoitus terveysuojelulain liitteen 6 kohdan mukaisesta toiminnasta ja ottaa toiminta suunnitelmallisen valvonnan piiriin. Terveysuojeluviranomaisen on hyvä varautua tarvittaessa tekemään asiasta muutoksenhakukelpoinen hallintopäätös. Ilmoituksen sisällöstä on säädetty tarkemmin terveysuojeluasetuksessa (1280/1994, 4 §).

Terveysuojeluviranomainen antaa ilmoituksen tekijälle todistuksen ilmoituksen vastaanottamisesta ja kirjaa valvontakohteen tiedot tietojärjestelmään. Todistuksen antamisen yhteydessä voidaan antaa toiminnanharjoittajalle ohjausta ja neuvontaa. Kohteen säännöllisen valvonnan lähtökohtainen tarkastustiheys on suositeltavaa kertoa toiminnanharjoittajalle todistuksen antamisen yhteydessä ja mahdollisuuksien mukaan kertoa ensimmäisen suunnittelun säännöllisen tarkastuksen arvioitu ajankohta. Ilmoituksen käsittelyn yhteydessä pyritään myös arviomaan mahdollisia terveyshaittoja. Ilmoituksen käsittelyn yhteydessä voidaan tehdä tarkastus tai ensimmäisen suunnitelmallisen tarkastuksen ajankohtaa voidaan aikaistaa, jos se mainitun arvion perusteella on tarpeen tai ilmoituksen tiedot arvion tekemiseksi ovat puutteelliset.

Terveysuojelulaki sisältää yleisperiaatteen, jonka mukaan toiminnanharjoittajan on suunniteltava ja toteuttava toimintansa siten, että terveyshaittojen syntyminen ehkäistään. Toiminnassa otetaan mahdollisuuksien mukaan huomioon yksilöiden tai ryhmien erityinen herkkyys ja niistä seuraavat erityisvaatimukset. Terveysuojelulain mukaiset valvontakohteet on tarkastettava riittävän usein ja siten, että terveyshaittaa mahdollisesti aiheuttavat tekijät havaitaan tarkastuksilla. On otettava huomioon, että riskinarviointiin perustuvaa suunnitelman mukaista säännöllistä valvontaa ei voida korvata tai lopettaa terveyshaittaepäilyn käsittelyn ajaksi, joka joissain kohdetyypeissä (kuten opilaitoksissa) voi olla pitkäkestoinen ja ketjuuntuva. Sen sijaan epäillyn terveyshaitan johdosta valvontakohteen riskinarviointi tulee tarvittaessa tehdä uudelleen.

Terveysuojelulain mukaiset, suunnitelmallisen valvonnan kohteet jaetaan kolmeen riskiluokkaan, joiden perusteella on määritetty valvontaohjelman alustava tarkastustiheys (liite 1). Tämä tarkastustiheys on lähtökohtana valvontasuunnitelmaa laadittaessa, mikäli kohteelle ei vielä ole tehty

kohdekohtaista riskinarviointia. Valvontaohjelman tarkastustiheys ei korvaa valvontayksiköiden tekemää riskinarviota, vaan valvontayksiköiden tulee arvioida alueellaan riskejä kohdekohtaisesti. Valvontasuunnitelmassa tulisi kuvata valvontayksikön käyttämä riskinarviointiprosessi ja miten se etenee ilmoituskäsittelystä kohteen valvontaan.

Kohdekohtaisen riskinarvioinnin perusteella valvontakohteen suunnitelman mukaista tarkastustiheyttä voidaan tarvittaessa lisätä tai vähentää. Riskinarviointi perustuu toiminnasta ja tiloista mahdollisesti aiheutuviin terveyshaittoihin sekä toiminnan valvontahistoriaan sekä omavalvonnan toimivuuteen. Toiminnanharjoittajalle tulisi kertoa, mihin tarkastustiheys perustuu ja miten hän voi siihen vaikuttaa sekä tarkastuksen keskeinen sisältö. Riskinarviointi on jatkuva prosessi eli seuraavalla säännöllisen valvonnan tarkastuksella arvioidaan kohdekohtainen riski uudelleen, ellei sitä ole jostain syystä ollut tarvetta tehdä aikaisemmin. Säännöllisen valvonnan vähimmäistarkastustiheys on 0,2 eli yksi tarkastus viiden vuoden välein.

Majoittumiseen tarjottu kalustettu huoneisto, loma-asunto tai tila katsotaan pienimuotoiseksi majoitustoiminnaksi, pois lukien vastaanottokeskukset. Näiden toimintojen valvonta voidaan toteuttaa muutoinkin kuin suunnitelmallisin tarkastuksin eikä niihin siten sovelleta 0,2 tarkastustiheyttä. Esimerkiksi toiminnanharjoittajien omavalvonnan tuki ja terveyshaittojen ehkäisyyn annettava ohjaus ja neuvonta toiminnan ilmoittamisen yhteydessä ovat näille toiminnoille tarkoituksenmukaisia valvontakeinoja. Riskinarvioinnin tai satunnaisen otannan avulla voidaan valittuja kohteita myös tarkastaa.

Merkittäviä tekijöitä riskinarvioinnin kannalta ovat mm.:

- Altistuvien ihmisten määrä ja erityisryhmät (lapset, nuoret, vanhukset, liikuntarajoitteiset, sairaat)
- Tuleeko asiaa tarkastella kiireellisenä
- Onko kyseessä vakava terveyshaitta
- Altistavan tekijän tai tekijöiden määrittely
- Mitä terveysvaikutuksia tekijällä tai tekijöillä on
- Altistuksen kesto ja/tai toistuvuus (jatkuva tai tilapäinen oleskelu)
- Käytettävissä olevat valvonnan tulokset
- Onko toiminta ilmoituksen tai hyväksymispäätöksen mukaista
- Tilojen kunto, kunnossapito, riittävyys ja soveltuvuus harjoitettavaan toimintaan
- Toiminnanharjoittajan omavalvonta ja asiantuntemus sekä resurssit
- Tiedottaminen ja varautuminen häiriötilanteisiin

2.3 Näytteenotto ja tutkiminen

Terveydensuojelun viranomaisvalvonta tukeutuu laboratoriotutkimuksiin. Talousveden sekä uima- ja allasvesien laadun valvonta on osa kohteen suunnitelmallista valvontaa ja valvontasuunnitelmaan sisällytetään arvio otettavista viranomaisnäytteistä.

Terveydensuojelulain ja sen nojalla annettujen säännösten edellyttämät viranomaisille tarkoitetut tutkimukset on tehtävä Ruokaviraston hyväksymässä laboratoriossa. Terveydensuojelulain mukaisia tutkimuksia tekevistä laboratorioista ja niiden vaatimuksista on säädetty terveydensuojelulaissa ja valtioneuvoston antamassa asetuksessa (152/2015) elintarvikelain, rehulain ja terveydensuojelulain nojalla tutkimuksia tekevistä laboratorioista. Terveydensuojelulain nojalla annetuissa säädöksissä on kerrottu varsin tarkasti

näytteenottamisesta ja tutkimuksista. Säädösten mukaiset tutkimusmenetelmät on kuvattu Valviran ohjeessa ([Terveysturvallisuuslain mukaisissa tutkimuksissa käytettävät menetelmät - Ohje terveysturvallisuuslain mukaisia tutkimuksia tekeville laboratorioille, 20.10.2023, Valvira.fi](#)).

Terveysturvallisuuslain 49 a §:ssä tarkoitetun laboratorion on toimitettava terveysturvallisuuslain nojalla tehdyt viranomaisille tarkoitetut talousveden, lämpimän käyttöveden sekä allas- ja uimaveden tutkimustulokset sähköisesti käyttämällä laboratorion hyväksymisen edellytyksenä olevaa analyysitietojen siirtopalvelua.

Viranomaisvalvontaan liittyvän näytteenoton voi suorittaa myös muu kuin terveysturvallisuuslainsuojeluviranomainen. Tällöin viranomaisen on varmistettava näytteenottajan pätevyys. Näytteenottajan on tunnettava näytteenottoon liittyvät yleiset periaatteet. Pätevyyden voi osoittaa henkilösertifioinnilla, esimerkiksi talousvesien, uima- ja allasvesien osalta [ympäristönäytteenottajan henkilösertifioinnilla](#). Terveysturvallisuuslainsuojeluviranomainen voi varmistaa pätevyuden myös muilla tarkoituksenmukaiseksi katsomillaan tavoilla. Perusteet on kirjattava valvontasuunnitelmaan.

Valvontasuunnitelmassa on esitettävä, missä [Ruokaviraston hyväksymissä laboratorioissa](#) viranomaisvalvontaa varten otetut näytteet tutkitaan. Vesivälitteisten epidemiaepäilyjen ja epidemioiden yhteydessä voidaan käyttää myös muita kuin Ruokaviraston hyväksymiä laboratorioita, esim. tutkittaessa patogeenejä.

Kunnan terveysturvallisuuden valvontasuunnitelmassa on syytä kuvata virkaajan ulkopuolella toteutettavien, häiriötilanteisiin liittyvien talousvesi-, uima- ja allasvesinäytteenottojen, näytteiden tutkimisen ja laboratoriopalvelujen saatavuuden lisäksi se, miten ja kenelle laboratorio ilmoittaa tutkimustuloksista. Häiriötilanteiden hoitaminen voi edellyttää ripeästi toteutettavia toimenpiteitä, minkä vuoksi tutkimustuloksista tulee ilmoittaa välittömästi.

Terveysturvallisuuslain mukaista laboratoriotutkimuksia ohjaavaa lainsäädäntöä:

- Terveysturvallisuuslaki (763/1994)
- Valtioneuvoston asetus elintarvikelain, rehulain ja terveysturvallisuuslain nojalla tutkimuksia tekevistä laboratorioista (152/2015)

- Valtioneuvoston asetus elintarvikkeiden ja veden välityksellä leviävien epidemioiden selvittämisestä (1365/2011)
- STM:n asetus talousveden laadusta ja valvonnasta sekä rakennusten vesilaitteistojen riskienhallinnasta (1352/2015)
- STM:n asetus pienten yksiköiden talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista (401/2001)
- STM:n asetus uimahallien ja kylpylöiden allasvesien laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista (315/2002)
- STM:n asetus pienten yleisten uimarantojen uimaveden laatuvaatimuksista ja valvonnasta (354/2008)
- STM:n asetus yleisten uimarantojen uimaveden laatuvaatimuksista ja valvonnasta (177/2008)
- STM:n asetus asunnon ja muun oleskelutilan terveydellisistä olosuhteista sekä ulkopuolisten asiantuntijoiden pätevyysvaatimuksista (545/2015)

2.4 Muut valvonnan ja toiminnan muodot

Terveydensuojelulain valvonnassa voidaan käyttää kulloinkin vaikuttavinta ja tarkoituksenmukaisinta valvonnan muotoa. Monipuolisella valvonnalla ennaltaehkäistään terveyshaittoja esimerkiksi ohjauksen, neuvonnan, lausuntojen ja sidosryhmäyhteistyön keinoin.

Suunnitelmallisella valvonnalla on terveydensuojelussa tarkoitettu säännöllisiä fyysisiä tarkastuskäyntejä. Muut valvontakeinot tukevat valvonnan kokonaisuutta ja voivat joissain tilanteissa edistää terveydensuojelun tavoitteita tehokkaasti ja niitä voidaan toteuttaa paikallisen harkinnan perusteella.

Valvontaohjelman suositusluonteisiin tarkastustiheyksiin ei tässä yhteydessä tehdä muutoksia lukuun ottamatta pienimuotoista majoitusta koskevaa helpotusta. Terveydensuojelussa tarkastustiheys määräytyy kunnan terveydensuojeluviranomaisen kohdekohtaisen riskinarvioinnin perusteella, paikalliset tarpeet huomioon ottaen. Riskinarvioinnin avulla tarkastuksia voidaan kohdentaa etenkin riskialttiimpiin toimintoihin ja niihin kohteisiin, joissa on aiemmilla tarkastuksilla havaittu huomautettavaa. Toimintansa riskit tunteva ja

hallitseva toiminnanharjoittaja voi hyötyä omavalvonnan tukemisesta ja sitä täydentävästä informaatio-ohjauksesta. Kohteen tarkastustiheyttä voi harventaa viranomaisen tekemän riskinarvioinnin perusteella.

2.5 Valvontasuunnitelman toteutumisen arviointi ja raportointi

Valvontasuunnitelman toteutumisen arviointia ja raportointia käsitellään ympäristöterveydenhuollon yhteisessä valtakunnallisessa valvontaohjelmassa kappaleessa 2.9. Terveystensuojelun valvontasuunnitelman toteutumisen arvioinnissa käsitellään säännöllisen valvonnan lisäksi muu terveystensuojelun edistäminen. Valvontasuunnitelman painopisteiden laadullista toteutumista tulisi myös arvioida ja selostaa.

Terveystensuojelun valvontasuunnitelma on tarkistettava tarvittaessa (TsL 6 § 3 mom.), jotta se on ajantasainen ja ottaa huomioon muutokset säädöksissä, valvontaohjelmassa ja toimintaympäristössä. Käytännössä valvontasuunnitelman tarkistaminen edellyttää siten myös aiemman valvontasuunnitelman toteuman osittais- tai kokonaisarviointia. Valvontasuunnitelma kannattaa tarkistaa valvontasuunnitelmassa mainituin määräajoin, sillä valvontakäytännöt uudistuvat jatkuvasti. Valvontasuunnitelman tarkistamisen osalta on huomioitava, että VYHA-tietojärjestelmän päivämäärät asettavat rajoituksia sille, milloin kunnat voivat raportoida valvontasuunnitelmien toteutumista aluehallintovirastoihin. Aluehallintovirastot arvioivat kuntien terveystensuojelun valvontasuunnitelmat ja niiden toteumat pääsääntöisesti arviointi- ja ohjauskäyntien yhteydessä.

3 Terveystensuojelun painopisteet

Ympäristöterveydenhuollon yhteisen valtakunnallisen valvontaohjelman teemana on vaikuttava valvonta ja ydintehtävät. Teemaa edistetään toteuttamalla yhteisen valvontaohjelman tavoitteita tietoperusteisesta valvonnasta, osaamisesta ja varautumisesta. Terveystensuojelulain valtakunnallisessa valvontaohjelmassa tarkennetaan toimialakohtaiset painopisteet, joita ovat talousvesivalvonnan uudet sisällöt, osaaminen ja paikalliset tarpeet viranomaisvalvonnassa sekä valmius ja varautuminen terveystensuojelussa (taulukko 1).

Taulukko 1. Terveydensuojelun valtakunnallisen valvontaohjelman painopisteet ohjelmakaudella 2025–2028.

Terveydensuojelun painopisteet (2025–2028)

Talousvesivalvonnan uudet sisällöt

Esimerkkejä painopisteen toteutuksesta:

- Alueellinen yhteistyö
- Riskienhallintasuunnitelmat
- Ensisijaisten tilojen vesilaitteistojen riskienhallinta

Osaaminen ja paikalliset tarpeet viranomaisvalvonnassa

Esimerkkejä painopisteen toteutuksesta:

- Toiminnanharjoittajien omavalvonnan ja paikallisten tarpeiden sekä erityispiirteiden huomioon ottaminen riskinarviossa
- Asumisterveysasioissa ajantasaiseen tietoon perustuva ohjaus ja valvonta, oman osaamisen kehittäminen ja ylläpito sekä yhteistyön ja ennakoinnin edistäminen

Valmius ja varautuminen terveydensuojelussa

- Häiriötilanteisiin varautuminen ja suunnitelmien päivittäminen ja yhteensovittaminen.
- Yhteistyön vahvistaminen hyvinvointialueiden kanssa.
- Osallistuminen valmiusharjoituksiin lähtökohtaisesti vuosittain.

3.1 Talousvesivalvonnan uudet sisällöt

Alueellinen yhteistyö:

Tavoitteena on saada perustettua aktiivisesti toimivia ja säännöllisesti koontuvia yhteistyöryhmiä. Alueellisen viranomaisyhteistyön hyötyinä on:

- toiminnanharjoittajien tasapuolinen kohtelu,
- asiakaslähtöisyys ja palveluiden sujuvuus,
- eri toimijoiden tehtävien ja roolien selkeytyminen,
- resurssien tarkoituksenmukainen käyttö ja uusien henkilöiden tuki,
- tiedonkulun varmistuminen ajankohtaisista asioista,
- riskienhallintaa palvelevien tietojärjestelmien tuntemus sekä yhtenäisen ja sujuva käyttö,
- yhtenäisten valvontakäytäntöjen käyttöönotto,
- kokemusten jakaminen ja
- päällekkäisen valvontatyön välttäminen.

Riskienhallintasuunnitelmat:

Valvotaan, että talousvettä toimittavat laitokset tarkistavat riskienhallintasuunnitelmansa ajoissa ja ennen valvontatutkimusohjelmien tarkistamista. Laitosten on pidettävä ajan tasalla riskienhallintasuunnitelmat sellaisten riskien ennalta ehkäisemiseksi ja hallitsemiseksi, joista voi aiheutua terveyshaittaa talousveden välityksellä. Riskienhallintasuunnitelmat kattavat koko vedentuo-
tantoketjua koskevat riskit, ja niissä on esitettävä riskienhallinnan kannalta keskeiset tiedot ja tarkoituksenmukaiset menettelytavat riskien poistamiseksi tai vähentämiseksi. Riskienhallintasuunnitelmat laaditaan yhteistyössä kunnan terveydensuojeluviranomaisen sekä muiden riskienhallinnan kannalta keskeisten viranomaisten ja sidosryhmien kanssa.

Ensisijaiset tilat:

Ensisijaisten tilojen omistajia kannustetaan tekemään vesilaitteistojen riskinarviointeja ja tarvittaessa tehostamaan riskienhallintatoimenpiteitä. Takaraja riskinarviointien ja -hallintatoimien valmistumiselle on 12.1.2029. Asiaa on käytännön syistä edistettävä ennen siirtymäajan päättymistä, sillä ympäristöterveydenhuollon valvontayksiköillä on useita ensisijaisia tiloja alueellaan, eikä vuoden 2029 alkua voi tästä syystä odottaa.

Ennen siirtymäsäännöksen voimaantuloa ensisijaisten tilojen omistajilta ja haltijoilta ei voida vaatia riskinarviointien ja -hallintatoimenpiteiden tekemistä tai niiden todentamista. Terveysuojeluviranomainen voi kuitenkin voimassa olevan lainsäädännön nojalla edistää asiaa antamalla neuvontaa velvoitteesta, ohjaamalla tekemään rakennusten vesilaitteistojen riskinarviointit ja kannustamalla legionellabakteerin torjuntaan sekä neuvomalla muusta asiaan liittyen. Neuvontaa voi antaa myös esimerkiksi sairaaloilta ja vuodeosastollisilta terveyskeskuksilta pyydettyä TsL:n 13 §:n mukaisen ilmoituksen yhteydessä. Tämän lisäksi suunnitelmallisen valvonnan yhteydessä tehtävät talousveden ja lämpimän käyttöveden lämpötilojen mittaukset valvontakohteissa ovat suositeltava tapa arvioida legionellan esiintymisen riskiä.

3.2 Osaaminen ja paikalliset tarpeet viranomaisvalvonnassa

Terveysuojelu edellyttää ympäristöterveydenhuollon valvontayksiköltä monenlaista asiantuntemusta ja osaamista. Aluehallintovirastot ja Valvira tukevat ja ohjaavat valvontaa muun muassa laatimalla ohjeita sekä suunnittelemalla ja toteuttamalla ohjaukseen soveltuvia koulutustilaisuuksia myös yhdessä muiden sidosryhmien kanssa. Päävastuu riittävän osaamisen hankkimisesta ja ylläpidosta on valvontayksiköillä. Osaamisen kehittäminen on myös jatkuva prosessi.

Valvontayksiköiden on syytä tunnistaa osaamistarpeensa, osaamispuutensa ja mahdollistettava taloudellisin resurssein valvojien erikoistumista ja lisäkoulutautumista valvonnan eri osa-alueilla. Uusimman tiedon ja käytäntöjen hallitsemiseksi valvontayksiköiden on tarpeen osallistua alan koulutuksiin, seminaareihin ja tapahtumiin. Esimerkiksi asumisterveydessä tämä voisi tarkoittaa rakennusterveysasiantuntijan koulutusta, täydentävää melukoulutusta tai Sisäilmastoseminaariin osallistumista. Yksittäisten valvojien on myös hyvä olla aktiivisia tiedon hankkimisessa, joka voi tarkoittaa yksinkertaisiakin asioita kuten uutiskirjeiden tilaamista, alan julkaisujen seuraamista ja verkostoitumista muiden asiantuntijoiden kanssa. Valvontayksiköiden tulisi myös kokonaisuuksina panostettava osaamisen kehittämiseen ja seurattava alan kehitystä. Riittävät välineet ja tutkimuskalusto ovat välttämättömiä terveysuojelun valvonnassa. Valvontayksiköiden on huolehdittava, että niillä on käytössään tarvittavat mittarit ja välineet sekä osaaminen niiden käyttämiseen.

Valvontayksiköiden tulisi luoda ja ylläpitää verkostoja muiden viranomaisten, asiantuntijoiden ja sidosryhmien kanssa. Esimerkiksi terveysuojelun

kapeampien osa-alueiden osajien verkostoituminen lähialueellaan voi tuoda arvokasta tietoa ja tukea. Valvontayksiköiden on suositeltavaa jakaa hyviä käytäntöjä keskenään. Esimerkiksi erilaiset toimintamallit ja onnistuneiden tapausten selostukset voivat auttaa muita valvontayksiköitä. Terveysturvallisuuden valvontatyö on tärkeä peruspalvelu, joka toteuttaminen vaatii erityistä asiantuntemusta. Toimeenpanevien viranomaisten koulutuksen korkea taso tulee taata nyt ja jatkossa.

Valvontayksiköiden on arvioitava riskejä ja sen perusteella panostettava niihin kohteisiin, joilla valvontatarve on suurin. Tässä auttaa valvontayksiköiden työstä kertyvä valvontatieto, jonka analysointia on kaikissa valvontayksiköissä lisättävä tällä valvontaohjelmakaudella. Tavoitetta tukee Vati-järjestelmän valvontatiedon raportoinnin ja sen ohjeistuksen kehittäminen valvontaohjelmakaudella.

3.3 Valmius ja varautuminen terveydensuojelussa

Terveysturvallisuuslain 8 §:n mukaan kunnan terveydensuojeluviranomaisten on yhteistyössä muiden viranomaisten ja laitosten kanssa ennakolta varauduttava onnettomuuksien tai vastaavien tilanteiden (erityistilanteet) aiheuttamien terveyshaittojen ehkäisemiseksi, selvittämiseksi ja poistamiseksi tarvittaviin valmius- ja varotoimenpiteisiin. Valvontaohjelmakaudella 2025–2028 korostetaan varautuminen tärkeyttä terveydensuojelussa ja viranomaisten valmiutta toimia tehokkaasti häiriötilanteissa, joissa tarvittavat toimintatavat, ohjeistus ja viestintä on suunniteltu etukäteen. Käytännössä tämä tarkoittaa muun muassa sitä, että tavoitteeksi asetetaan osallistuminen yhteen valmiusharjoitukseen joka vuosi. Valvontayksikön henkilöstön osallistumisen tulee olla kattavaa. Valvontayksiköiden on kehitettävä valmiussuunnitelmiaan ja varautumistaan valmiusharjoitusten havaintojen ja oppien perusteella.

Ohjelmakaudella valvontayksiköiden on varmistettava toimivat yhteydet kuntien ja hyvinvointialueiden kanssa häiriö- ja onnettomuustilanteisiin sekä toimintaympäristön muutoksiin varautumiseksi. Kuinka toimitaan esimerkiksi silloin, kun keskitettyä vesihuoltoverkostoa ei voida käyttää ja laajat taajamat ovat varavedenjakelun varassa. Ikääntyvässä verkostossa putkirikkoja sattuu tiheämmin ja riski sabotaaseillekin on olemassa. Terveysturvallisuusviranomaisen häiriötilannesuunnitelma on sovitettava yhteen kuntien valmiussuunnitelmien kanssa. Toimintamallit on tarpeen kuvata myös hyvinvointialueen kanssa yhteensovitettavassa valmiussuunnittelussa. Yhteistyössä on

tarkastettava muun muassa sosiaalihuollon palveluiden (ns. ympärivuorokautinen hoito ja ikäihmisten palvelut) jatkuvuutta ympäristöterveyden häiriötilanteissa, terveydensuojelun ja pelastusviranomaisen yhteistyötä ja epidemioiden selvittämistä. Valmiussuunnitelmien ajantasaisuus on tarkastettava ohjelmakauden aikana.

4 Valvontaohjelmakauden arviointi

Valvontaohjelman toteutumisen arviointi on tärkeä osa ohjelman jatkuvaa kehittämistä. Siinä hyödynnetään kuntien valvontasuunnitelmia ja niiden toteutumisesta tehtyjä arviointeja sekä etenkin valvontayksiköiltä saatavaa palautetta. Tavoitteena on, että aluehallintovirastot arvioivat valvontasuunnitelmia ja niiden toteutusta esimerkiksi arviointi- ja ohjauskäyntien yhteydessä tai muulla soveltuvalla tavalla. Arviointi- ja ohjauskäyntien raporttien pohjalta voidaan tarkastella valtakunnallisen terveydensuojelun valvontaohjelman ohjaavuutta ja sitä, kuinka asetetut tavoitteet ovat toteutuneet.

Valvontaohjelman toteutumisen arvioinnissa tarkastellaan, miten hyvin valtakunnallinen terveydensuojelun valvontaohjelma ohjaa terveydensuojelun suunnitelmallista valvontaa. Lisäksi arvioidaan suunnitelmallisen valvonnan kattavuutta sekä sitä, onko valvontaohjelman painopisteillä lisätty valvonnan vaikuttavuutta. Tärkeää on myös tarkastella painopisteiden näkymistä ja toteutumista valvonnassa.

Valvontaohjelman toteutumisen arvioinnissa on oleellista tarkastella myös sitä, miksi tavoitteisiin ei ole päästy tai mitkä tekijät ovat tukeneet tavoitteiden toteutumista. Toisaalta valvontaohjelman toteuman arvioinnissa on kiinnitettävä huomiota siihen, millä tavalla tavoitteiden toteutumista sekä valvonnan vaikuttavuutta voidaan parantaa seuraavalla valvontaohjelmakaudella.

5 Suunnitelmallisen säännöllisen valvonnan kohdetyypit

Säännöllisessä valvonnassa valvottavat kohdetyypit esitetään alla olevissa taulukoissa. Terveysturvallisuuden ilmoitusvelvollisten toimipaikkojen ja toimintojen jälkeen on lueteltu Vatin toimintaluokat ja -tyypit. Niistä valitaan terveysturvallisuuslain toimintaa tai toimipaikkaa vastaava toimintatyyppi. Valvontaohjelmassa esitetyt alustavat tarkastustiheydet on viety Vatiin, mutta valvojan on tarkoitus arvioida tarkastustiheyttä kohdekohtaisesti oikean tason määrittämiseksi. Ilmoitusvelvollisten toimintojen ja toimipaikkojen lisäksi terveysturvallisuuslain toteutumista valvotaan yhteydenottojen perusteella myös muissa kohteissa. Tarkastuksia ja tehtävien käsittelyjärjestystä on tarvittaessa harkinnan mukaan muutettava, jotta terveysturvallisuutta vakavimmin uhkaavat asiat voidaan priorisoida. Valitus- ja terveyshaittaepäilyjä on usein tarpeen käsitellä ensisijaisina, mutta harkinnassa on kohdekohtaisesti huomioitava, missä ovat haavoittuvimmat asiakasryhmät ja suurimmat terveydelliset riskit.

Käytetyt riskiluokat selityksineen

- **Luokkaan 3** kuuluvat ne kohteet, joissa on todennäköistä, että toiminnasta voi aiheutua terveyshaittaa; esimerkiksi kun altistuvien määrä on suuri, toiminta on herkkä häiriöille, vaikutukset terveyteen ovat merkittäviä, altistusaika on pitkä (korkea riski).
- **Luokkaan 2** kuuluvat ne kohteet, joissa on mahdollista, että toiminnasta voi aiheutua terveyshaittaa, mutta terveysvaikutukset eivät ole merkittäviä (keskisuuri riski).
- **Luokkaan 1** kuuluvat ne kohteet, joissa on todennäköistä, että toiminnasta ei aiheudu terveyshaittaa (matala riski).

Taulukko 2. Tarkastustiheyden selite

Tarkastustiheys	Selite
2	kaksi kertaa vuodessa
1	kerran vuodessa
0,5	joka toinen vuosi
0,3	kerran kolmessa vuodessa
0,25	kerran neljässä vuodessa
0,2	kerran viidessä vuodessa

Taulukko 3. 1) Majoitustoimintaan tarkoitettu tila

TsL toimipaikka tai toiminto	Vatin toimintatyytit	Riskiluokka	Tarkastustiheys
Hotelli, hostelli (retkeilymaja, retkeilyhotelli, kesähotelli ja muut vastaavat), huoneistohotelli, motelli ja matkustajakoti	Hotelli Hostellit, kuten retkeilymajat, retkeilyhotellit, kesähotellit, huoneistohotellit, matkustajakoti / motelli, täysihoitola	2–1	0,2
Lomakeskuksen ja leirintäalueen majoitushuoneisto	Lomakeskusten ja leirintäalueiden mökit	2–1	0,2
Majoituskasarmi	Kasarnit	2–1	0,2
Majoittumiseen tarjottu kalustettu huoneisto, loma-asunto tai tila (aamiaismajoitus siihen tarkoitetuissa tiloissa sekä asuntola, yömaja, vastaanottokeskus sekä muut vastaavat)	Aamiaismajoitus sekä majoitus maatilamatkailun yhteydessä; Asuntolat, yömajat, pakolaisten vastaanottokeskukset Muu loma-asuntojen ammattimainen tarjoaminen Muu majoitustoiminta	2–1	0 Vastaanottokeskukset 0,2

Taulukko 4. 2) Yleisölle avoin kuntosali, liikuntatila, sauna, kylpylä, uimahalli, maauimala ja uimaranta

TsL toimipaikka tai toiminto	Vatin toimintatyytit	Riski-luokka	Tarkastustiheys
Urheiluhalli tai jäähalli	Yleinen liikuntatila	1	0,2
Yleisölle avoin kuntosali tai liikuntatila, jossa on enemmän kuin yksi liikuntatila	Yleinen liikuntatila	1	0,2
Yleisölle avoin liikuntatila, jossa on korkeintaan yksi liikuntasali	Yleinen liikuntatila	1	0,2
Yleisölle avoin sauna (pääasiallinen käyttötarkoitus)	Saunat	2	0,5
Kylpylä, uimahalli, maauimala sekä uimaveden laadun hallinnasta ja direktiivin 76/160/ETY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/7/EY mukainen yleisölle avoin uimaranta (ns. EU-uimaranta)	Yleiset uimarannat (EU-uimarannat), huomattava määrä uimareita päivässä	2	1
	Yleiset altaat (kylpylä, uimahalli ja maauimala)	3	1
Muu yleisölle avoin uimaranta	Pienet yleiset uimarannat	2	1

Taulukko 5. 3) Päiväkoti ja lasten ja nuorten kokoontumiseen liittyvän toiminnan järjestämisaika sekä esi- tai perusopetusta, ammatillista koulutusta, lukiokoulutusta, korkeakoulutusta, taiteen perusopetusta tai vapaata sivistystyötä järjestävä oppilaitos tai sen opetuksen järjestämisaika

TsL toimipaikka tai toiminto	Vatin toimintatypit	Riski-luokka	Tarkastustiheys
Päiväkoti	Päiväkoti, ryhmäperhe-päiväkoti, leikkitoiminta ja muu päivätoiminta	2	0,3
Ryhmäperhepäiväkoti siihen varatussa tilassa	Päiväkoti, ryhmäperhe-päiväkoti, leikkitoiminta ja muu päivätoiminta	2	0,3
Lasten ja nuorten kokoontumiseen liittyvä toiminnan järjestämisaika	Lasten ja nuorten kohteet: kerhotilat, nuorisotilat ja leirikeskukset, lasten iltapäiväkerhot, lasten sisäleikkipuistot ¹	2–1	0,25
Esi- tai perusopetusta, ammatillista koulutusta, lukio-opetusta ja korkeakoulutusta järjestävä oppilaitos	Esiopetus, peruskoulu, lukio, ammatillinen oppilaitos, korkeakoulu, muu aikuiskoulutus ja muut koulut ja oppilaitokset	2	0,3

¹ Lasten sisäleikkipuistot ovat 2022 voimaan tulleen lakimuutoksen myötä liikuntatiloja ja ne kirjataan Vatiin toimintatypille yleinen liikuntatila.

TsL toimipaikka tai toiminto	Vatin toimintatyytit	Riski-luokka	Tarkastus-tiheys
Taiteen perusopetusta tai vapaata sivistystyötä järjestävä oppilaitos	Esiopetus, peruskoulu, lukio, ammattioppilaitos, korkeakoulu, muu aikuiskoulutus ja muut koulut ja oppilaitokset	2	0,3
Opetuksen järjestämispaikka	Esiopetus, peruskoulu, lukio, ammattioppilaitos, korkeakoulu, muu aikuiskoulutus ja muut koulut ja oppilaitokset	2	0,3

Taulukko 6. 4) Jatkuvaa hoitoa antava sosiaalihuollon toimintayksikkö

TsL toimipaikka tai toiminto	Vatin toimintatyytit	Riski-luokka	Tarkastus-tiheys
Tehostetun palveluasumisen yksikkö tai laitoshoidon antava sosiaalihuollon yksikkö	<p>Vanhainkoti (laitoshuolto), vanhusten tehostetun palveluasumisen yksiköt (laitostyyppinen)</p> <p>Kehitysvammalaitos, muu kehitysvammaisten yksikkö (tehostettu palveluasuminen),</p> <p>Muut yksiköt (mielenterveys- ja päihdekuntoutajat;</p>	2	0,3

TsL toimipaikka tai toiminto	Vatin toimintatyytit	Riski- luokka	Tarkastus- tiheys
	tehostettu palvelu- asuminen), Muut yksiköt		
Lastensuojelulaitos	Lastenkodit, kouluko- dit ja nuorisokodit, ammattilliset perheko- dit, muut lasten-suo- jeluyksiköt,	2	0,3
Ensi- ja turvakoti	Ensi- ja turvakodit, perhekuntoutusyksiki- köt,	2	0,3

**Taulukko 7. 5) Solariumpalvelu, ihoa rikkova toiminta ja erityistä hygie-
niaa edellyttävä kauneushoitola**

TsL toimipaikka tai toiminto	Vatin toimintatyytit	Riski- luokka	Tarkastus- tiheys
Solariumpalvelu	Solarium	2	0,2
Ihoa rikkova toiminta	Kosmetologiset huoneistot ja laitokset, tatuointi ja lävistys, muu ihon käsittely tai hoito	2–1	0,25
Erityistä hygieniää edellyttävä kauneushoitola	Kosmetologiset huoneistot ja laitokset, tatuointi ja lävistys, muu ihon käsittely tai hoito	2–1	0,25

Taulukko 8. 6) Talousvettä toimittava laitos ja tukkuvesilaitos

TsL toimipaikka tai toiminto	Vatin toimintatyytit	Riskiluokka	Tarkastustiheys
18 §:n ja 18 a §:n mukainen talousvettä toimittava laitos sekä tukkuvesilaitos	Talousvettä toimittavan laitoksen vedenjakelualue (1352/2015) Talousvettä toimittavan laitoksen vedenjakelualue (401/2001) Tukkuvesilaitos	3	1 (0,5 jos vain jakelu)
18 a §:n mukainen talousvettä toimittava laitos, joka toimittaa käytettäväksi vähemmän kuin 10 kuutiometriä päivässä ja alle 50 henkilön tarpeisiin	Talousvettä toimittavan laitoksen vedenjakelualue (401/2001)	2	0,5

Valvira

Sosiaali- ja terveysalan
lupa- ja valvontavirasto

Sosiaali- ja terveysalan
lupa- ja valvontavirasto, Valvira

Ratapihantie 9, 00520 Helsinki
PL 43, 00521 Helsinki
Koskenranta 3, 96100 Rovaniemi

Puhelin 0295 209 111
kirjaamo@valvira.fi
valvira.fi